

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar: □

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50

Voor Oost-Indië en het Buitenland „ 4.—

Afzonderlijke nummers „ 0.05

Prijs der Advertentiën: □

Per vakje f 2.—

□ Bij contract reductie. □

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

□ Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □

Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

Bij het laatste Portret van Prinses Juliana.

Wij zijn zoo gelukkig onzen lezers ditmaal weder eens een geïllustreerd nummer aan te kunnen bieden, in de hoop, dat het door allen gebruikt zal worden als propaganda-middel, om vele leden voor onze vereeniging te winnen, ook opdat dan in ons weekblad telkens actueele kiekjes kunnen worden gegeven.

Wij beginnen met het allerliefste portretje van Prinses Juliana, staande bij het cadeau, dat President Fallières uit Parijs meebracht: een groote zwaan, die, bij wijze van doos, gevuld is met het mooiste Fransche speelgoed.

Ook uit Oost- en West-Indië ontving ons Prinsesje reeds menig fraai geschenk, veelal door nijvere, kunstvaardige Inlanders bedacht en eigenhandig gemaakt, als bewijs hoezeer daar ginds het Nederlandsche Vorstenhuis, waarvan zij zooveel heil verwachten, door hen wordt vereerd.

Zoo werden door tusschenkomst van Oost en West te Batavia onlangs aangeboden eenige stukken fijn batist voor jurkjes, waarin door de in den „fil-tiré”-arbeid zoo bedreven Palembangse vrouwen breede en smallere, fijn-opengewerkte randen (trawangan) waren aangebracht; tevens een paar bijzonder mooi gevlochten rottan-matten uit Bandjermassin, welke op den grond worden uitgespreid als het Vorstenkind buiten speelt.

Christelijk onderwijs aan Javaansche meisjes.

In het jongste nummer van Neerlandia wordt o.m. het volgende ontleend en toegevoegd aan het derde verslag (1 Juli 1909—30 Juni 1911) van het Comité van bijstand voor de „Koningin Wilhelmina School”; Christelijke school voor meisjes uit den Javaanschen adelstand te Jogjakarta:

„Wat in dit verslag vooral treft is de daaruit blijkende behoefte, welke in Javaansche hogere kringen wordt gevoeld aan onderwijs op Europeesche leest geschoeid, eene behoefte, die zich zoo sterk uitsprekt, dat Mohammedaansche ouders er geen bezwaar in zien om hunne kinderen te zenden naar een streng confessioneele Christelijke school. Moest in Mei 1910 nog getuigd worden: Alleen op den langen duur zal het ons gelukken een belangrijk aantal kinderen uit de hogere standen tot ons te trekken, omdat deze kringen over het algemeen zeer conservatief en het Christendom niet gunstig gezind zijn; aan het einde van 1910 was het getal kostmeisjes reeds geklommen tot 14 en bevatte de dag-school 32 jongens en meisjes.

Het zijn kinderen van bestuursambtenaren, patih, wedono, assistent-wedono; bij de Sultans-ambtenaren schijnen echter nog onoverkomelijke bezwaren te bestaan, en zooals het hoofd der school schrijft: „van welingelichte zijde wordt ook nog altijd de komst van kratonmeisjes in de eerste jaren onmogelijk geacht.”

Dit streven om Westersche beschaving en kennis van de Nederlandsche taal aan te kweeken bij meisjes uit den Javaanschen adelstand, is geheel in die richting ook door R. A. Kartini aangewezen, doch alleen met dit onderscheid, dat K. afkeerig was van het aankweeken van een bepaalden godsdienst, terwijl de hoofdstrekking van de K. W. S. klaarlijk is, om bij de Islamitische kinderen het geloof hunner ouders te doen plaats maken voor het Christendom.

Of dit bevorderlijk zou zijn aan de toch zeer zeker gewenschte aanpassing der Javaansche aan de Nederlandsche beschaving blijft de vraag.

Prof. Dr. Snouck Hurgronje, in zijn geschrift „Nederland en Islam”, meent, dat een opdringen van het Christendom juist tot tegenstand zou prikkelen. Na te hebben erkend, dat de, aan onverschilligheid grenzende godsdienstige verdraagzaamheid van de groote meerderheid der Javaansche aristocratie en andere omstandigheden oorzaken zijn, dat de zending in Indië niet of in mindere mate de moeilijkheden ondervindt, welke haar in andere Moslimsche landen worden in den weg gelegd, zegt prof Snouck: „De meerderheid der Mohammedaansche schriftgeleerden daarentegen, hoewel gewend om zich in den regel binnen hare eigen enge sfeer te houden, wordt door een krachtige missionaire actie tot reactie geprikkeld. Zij ziet in dat pogen om Mohammedanen tot Christenen te maken een streven der Europeesche wereld om, nadat zij den Inlanders al zoovele aardse bezittingen ontnomen heeft, hen nu ook van datgene te berooven, dat Allah in de andere wereld voor hen heeft weggelegd. Zou de regering nu hen, die onderwijs in Westerschen zin zoeken, naar uit de Staatskas ondersteunde scholen drijven, waaraan de leerlingen Christelijk onderwijs opgedrongen werd, dan kan men zeker zijn, dat weldra een voor de zaak der associatie hoogst bedenkelijke tegenstand zou ontstaan, die of de beweging in de richting onzer cultuur zou stuiten of voor het minst zou uitloopen op den nadrukkelijken eisch, dat, indien aan gesubsidiëerde scholen met eene specifiek godsdienstige kleur ook voor Inlanders de voorkeur werd geschonken, de kleur voor de Mohammedaansche Inlanders die van den Islam zouden zijn.”

Het is daarom wel vreemd dat dit verslag van de K. W. S. een uit zijn verband gerukt gedeelte uit bedoeld geschrift, doch dat onder één gewijzigden titel wordt aangehaald (Islam en Christendom) als

motto voert. In dat aangehaalde gedeelte wordt aangespoord tot medewerking aan de vorming van eenige honderden meisjes op Java, ten einde het Inlandsch gezin te brengen tot associatie aan ons familieleven; die taak wordt vooral aan degelijke Europeesche vrouwen aanbevolen.

Prof. Snouck laat daar echter op volgen: „Is deze taak niet schoon genoeg om vrouwelijke zedingskrachten aan te lokken tot zelfopofferende toewijding, zelfopofferend ook in dien zin, dat zij bij dezen arbeid haar oogmerk willen bepalen tot de zeker bereikbare staatkundig-nationale associatie, en die niet in gevaar willen brengen door ontijdige pogingen tot bekeering?”

Wij zijn dan ook overtuigd, dat eene school als de K. W. S. niet in den geest van Prof. Snouck Hurgronje werkt.

Hoezeer wij nu ook de pogingen, meisjes uit de hogere Javaansche samenleving tot Westersche beschaving te brengen, op prijs stellen, wanneer dat gepaard moet gaan met door de ouders der kinderen niet gewenschte bekeering tot het Christendom, dan achten wij die pogingen, op grond vooral van Dr. Snouck Hurgronje's meening, voor Indië op den duur gevaarlijk en daarom te ontzaken.”

Aldus Neerlandia.

De Kunstnijverheid-Tentoonstelling te Groningen.

De Groningsche dagbladen zijn vol lof over de tentoonstelling van Nederlandsch-Indische Kunstnijverheid, welke sinds een paar weken door de vereeniging Pictura aldaar in haar goed verlichte zaal gehouden wordt. Zoo lezen wij in het N blaad van het Noorden:

„In de groote zaal van Pictura wordt op het oogenblik een tentoonstelling gehouden van Indische

kunstnijverheid, bestaande uit Batiks, Vlechtwerk, Metaalarbeid, Aardewerk, Houtsnijwerk, enz., van „Bocatan” en Weefsels van den heer J. E. Jasper te 's-Gravenhage.

Voorts zijn er foto's ter verduidelijking der inzending van de school voor kunstnijverheid te Haarlem.

Overvol is de zaal niet, maar wat er is, is aardig gerangschikt en uitstekend te bezichtigen. Het is alles goed, dat gebruikt kan worden in de huishouding en legt een uitstekende getuigenis af van den vlijt, maar vooral van den smaak onzer Indische onderdanen. Wat er is, is keurig afgewerkt en sterk gemaakt, en we zouden ons dan ook niet verwonderen, wanneer we bemerkten, dat „Bocatan”—het Indische huis van „Oost en West” in Den Haag — nog deze week een aanvullingscollectie zal moeten zenden.

De foto's zijn fraai en van ethnografische waarde, terwijl het geheel er toe kan bijdragen om de Indiërs hier beter te leeren waardeeren. Mits het bezoek druk zij en dat zal, gelooven we, wel het geval zijn.

T. J. S. schrijft ook naar aanleiding van het reuzenbeeldhouwwerk „Gigantenstrijd”, dat Pictura ten geschenke kreeg, o.m. het volgende:

„Temidden van deze uitstalling van Indische kunstnijverheid, staat een levensgroot beeld van Abraham Hesselink, voorstellende een Titanenstrijd. Ergens tegen den wand geleund, onopvallend, staan twee wajangpoppen met hun armen uitgespreid te gesticuleeren en ik, mij verbergende, hoor, hoe deze van hun plaatsen schuiven en zacht fluisteren:

„Kom, kom, wij willen hem ook eens gaan zien, dien grooten, stijven, steenen man. Niet een, die niet het eerst naar hem kijkt, wat zou hij hier doen? De eereplaats van een God heeft hij zoo midden tusschen ons, zoo hoog verheven, maar 't is er geen, zie, 't is maar een mensch, kaal in z'n alledaagsche naaktheid. 't Lijkt wel een vechtersbaas; wou je ons soms omverloopen, ons gooien met dat rotsblok, ons verbrijzelen onder je voet, jij reus op je voetstuk? Jij wilt ons bang maken, we zien het wel, ons je kracht toonen en je macht en als je je ook roeren kondt, zooals wij, dan, dan... want geweldig ben je en sterk! Kom, we willen voor je dansen en je onze schatten wijzen. Wij, Rahden Ardjoena en Rahden Anoman, zullen je toonen hoe we wonen, hoe we werken, hoe we leven en ons voeden met de vruchten van het land, het staat hier op platen aan den wand. Wilt ge weten hoe we weven, kostbare weefsels hangen hier, hoe we verven sarongs, batikken, hoe we vlechten rieten matten en dit mandwerk klein en groot, we spreiden het al voor u ten toon. Hier zijn schalen, luchters, vazen, kunstig snijwerk, smeedwerk, hoedjes, amuletten en ook kralenarbeid, zeg, woudt gij daar niets van dragen, gij, geduchte Enakszoon?... Stil, bewoog hij daar toch zijn grooten kop, 't kraakte, of, of..... er komen menschen!”

Nieuwe bezoekers traden binnen en keken weer eerst naar het groote beeld. En nu zouden de wajangpoppen, die op hun plaats terug gevluht waren, vernemen, waarom het hier stond. „'t Is een cadeau”, zoo hoorden ze, „van den beeldhouwer aan Pictura.”

En toen begrepen ze al die dankbare gezichten en die groote belangstelling.”

Taschjes door Inlandsche vrouwen geweven en gevlochten.
Te koop Heulstraat 19, Den Haag.

De ontwerpwet betreffende de voorbereiding eener reorganisatie van het bestuurswezen in Nederl.-Indië.

In De Nederlander van 19 dezer schrijft de oud-resident F. Fokkens o.m.:

„Het ontwerp heeft hier te lande geen onverdeelde bijval gevonden. Er is vrij veel oppositie, zowel in als buiten de dagbladen. Men keurt het af, dat de uitwerking der plannen voor eene herziening van het bestuurswezen in Nederlandsch-Indië,

in de Memorie van Toelichting van het ontwerp neergelegd, zoo plotseling uit het duister te voorschijn gekomen, na veel geheimzinnigheid, zoowel hier als in Indië, en dat de mannen van de bestuurspraktijk, wier oordeel zeker wel in de eerste plaats had mogen gevraagd worden, niet gehoord zijn.

Tegen de bedoeling van het ontwerp om verlichting te brengen in de taak van den Gouv.-Generaal, door overdracht in ruimen zin van diens bevoegdheden op de bestuurders van te creëren gouvernementen en daaraan te verbinden een ruim opgevatte financiële decentralisatie, en om het Inlandsch bestuur te verheffen, heeft men over het algemeen weinig bezwaar, wél echter achten bevoegden het bedenkelijk, dat zulks gepaard moet gaan met:

a. omverwerping van de op traditie en aanpassing, door de historie opgebouwde bestaande indeeling van het grondgebied in gewesten;

b. in verband daarmee verandering van de gewestelijke decentralisatie van bestuur, zooals die 7 jaar geleden werd ingevoerd.

c. omverwerping van de bestaande, zoo vaak door deskundige vreedelingen geroemde bestuursregeling door uitschakeling van de controleurs, die het vertrouwelijke dagelijksche contact vormen tusschen het Europeesch bestuur en de Inlandsche bevolking (hoofden en kleine man), en overbrenging van dit contact op Java bij het bestaande Inlandsch bestuur versterkt met Inlandsche adjunct-regenten, en op de Buitenbezittingen bij een korps Europeesche ambtenaren van minder gehalte.

Met wetsontwerpen die betrekking hebben op zilver Hollandsche belangen wordt geheel anders gehandeld. Zelfs die van betrekkelijk weinig gewicht plegen langen tijd vóór zij in behandeling komen gepubliceerd te worden, zoodat een ieder ruimschoots de gelegenheid heeft zijn meening er over kenbaar te maken. Voor een (ontwerp) Jachtwet, die in betekenis en gevolgen niet in vergelijking kan komen met de ontwerpwet betreffende een reorganisatie van het bestuurswezen in Ned.-Indië, werd ter voorlichting zelfs een Staatscommissie benoemd.

Het onderhavige ontwerp, dat tot doel heeft de omverwerping van zooveel bestaands, het uit zijn voegen halen van het beproefde bestuursgebouw, en dat op de toekomst van Indië zulk een grooten invloed zal uitoefenen, behoort hierbij niet te worden achtergesteld.

Daar er geen haast bij de zaak is, kan tegen het verdagen geen ernstig bezwaar bestaan. De voorstellen tot lotsverbetering van Inlandsche ambtenaren op Java en Madoera, die in hetzelfde ontwerp zijn opgenomen, behoeven er niet om te worden uitgesteld. Zij zijn toch geheel los van de maatregelen tot voorbereiding eener reorganisatie van het bestuurswezen en zijn zoowel in bedoeld ontwerp als in de ontwerpbegroting voor 1912 onder een afzonderlijk nummer eener onderafdeeling gebracht.”

Aldus besluit schrijver,

Een zeldzaam Indisch Jubileum.

In het Weekblad voor Indië van 24 Sept. jl. schrijft Louis B. M. Lammers bij het portret van den jubilaris o.m.:

„Den Sen dezer vierde de Zeereerwaarde Heer Wilh. C. van den Heuvel, redacteur van de Javapost, zijn zilveren priesterjubiläum.

Na zich, volgens het voorschrift van den stichter der Sociëteit Jezus', tien, twintig jaren geöfend te hebben in alle deugden, door grondige, diepgaande studie zijne wetenschappelijke vorming voltooid te hebben, volgde pastoor Van den Heuvel, op bijna 40-jarigen leeftijd de stem, die hem als missionaris naar Indië riep.

Van 1891 tot '95 was hij te Batavia werkzaam; van 1895 tot '98 te Cheribon, waartoe destijds ook Bandoeng behoorde. In 1898 vertrok hij naar Magelang, waar hij gedurende vijf jaar werkzaam was. De zes volgende jaren bracht hij te Buitenzorg door. Thans maakt hij zijn levensavond, die veeleer een levensmiddag heeten mag, te Bandoeng vruchtbaar, hoofdzakelijk door zijne schrijversgave.

Maar groot te zijn in het alledaagsche, uit te blinken in het gewone — vordert het niet menigmaal, vordert het niet altoos meer van onze energie, van al onze krachten en gaven en hoedanigheden dan het volbrengen eener enkele grootsche daad, waardoor men zich beroemdheid en onsterfelijkheid koopt?

Door dien heldenmoed in het kleine, het kleine, waartegen naar zijne schatting, het beste en zwaarste in de onvertrouwde balans der aardse schatting te licht zal vallen, blonk en blinkt deze priester uit.”

GEBROEDERS DOMHOFF.

HOFKLEEDERMAKERS v. Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERL.

Parkstr. 8, DEN HAAG, Tel. 3092

Gala-Costuums. — Uniformen. — Rij- en
:: Automobiel-Kleding. — Pelterijen. ::

Dames Wandel-, Rij- en Automobielkleding.

MARTINUS NIJHOFF

's-GRAVENHAGE - LANGE VOORHOUT 9.

LEVERING VAN ALLE BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN.
ZENDT GAARNE CATALOGI, ENZ. OP AANVRAGE.

GEREGELDE ZENDINGEN NAAR OOST- EN WEST-INDIË
— AAN LEESGEZELSCHAPPEN EN PARTICULIEREN. —

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen
„MOOI NEDERLAND”,

gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,

exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal” (Sterrenberg en Keteldal). Gemeente UBERGEN.

Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen—Kleef, 80 Meter boven 't water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. Ontworpen Electriche Bergtram door het geheele terrein.

Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te Berg en Dal (bij Nijmegen).

Adverteert in DIT Blad.

C. HOYNG,

SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.

Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.

VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.

ALLEN INGREDIËNTEN VOOR DEN RIJSTAFEL

:: :: VERSCH ONTVANGEN. :: ::

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.
W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

Behangers en Stoffeerders

Linoleums,

Tapijten,

Meubelen.

P. J. Veelo & Zonen
Den Haag
Lange Houtstr. 15h
Telefoon 6655.
Herderinnestraat 18
Telefoon 2049.

HET BEHOUD VAN DEN BOROBOEDOER-BOUWVAL.

Reeds enkele weken geleden namen wij als feuilleton uit de J a v a b o d e een gedeelte over eener beschrijving van de thans voltooidde herstellingswerken tot voorkoming van verder verval van de Bôro-Boedoer.

Bij de weergave der betreffende foto's ontleenen wij nog het volgende aan hetzelfde artikel:

„Bij een bezoek door den gouverneur-generaal Rooseboom in 1900, tijdens zijn reis naar Oost-Java aan de Bôro-Boedoer gebracht, kwam deze landvoogd tot de overtuiging, dat er iets moest worden gedaan, om verder verval van het bouwwerk te verhouden. En een commissie werd spoedig daarop door hem benoemd, met opdracht om van advies te dienen omtrent hetgeen te dezen opzichte te doen stond.

Die commissie, waarvan dr. Brandes voorzitter was, en de heeren Van de Kamer, opzichter van de B. O. W., en een jong genie-officier, de heer Van Erp, leden waren, stelde ter plaatse een onderzoek in en bracht ten slotte een rapport uit, dat in 1902 werd afgesloten.

Daarin werd door den heer Van Erp geadviseerd tot het nemen van een zeker aantal maatregelen, welke echter niet verder strekten dan om het monument in zijn toenmaligen staat te behouden. Het zwaartepunt werd hierbij gelegd in een behoorlijke regeling van waterafvoer. Het rapport werd in Nederland in handen gesteld van de Comm. van Bijstand voor het Oudheidk. Onderzoek, welke de conclusiën van dr. Brandes en luitenant Van Erp krachtig steunde.

Cirkelvormig terras met herstelde dagobs.

te doen dan al dat, naar zijn vermoedelijke inzichten, waardeloos puin naar beneden te doen transporteren, waar het om den voet van den tempel heen-gestrooid werd. Daar bleef het liggen; langzamerhand raakte het bedolven.

De heer Van Erp kwam bij het aanschouwen van al dat materiaal op het denkbeeld, dat men, door daar gebruik van te maken, zonder al te veel bezwaar aan den tempel iets van zijn vroeger aanzien zou kunnen teruggeven. En dit bracht hem er toe aan de Regeering voor te stellen zich bij de werkzaamheden niet te bepalen tot een louter zorgen voor behoud van het bestaande, maar iets verder te gaan.

De Regeering bleek hiervoor te vinden en bij de begroting voor 1910 werd een som van f 34.000

Herstelde Zij-nis.

Tjandi-Pawon hersteld.

Herstelde Poort.

Op de begroting van 1905 werd een som uitgetrokken van f 48.000 voor de geprojecteerde werken tot conservatie.

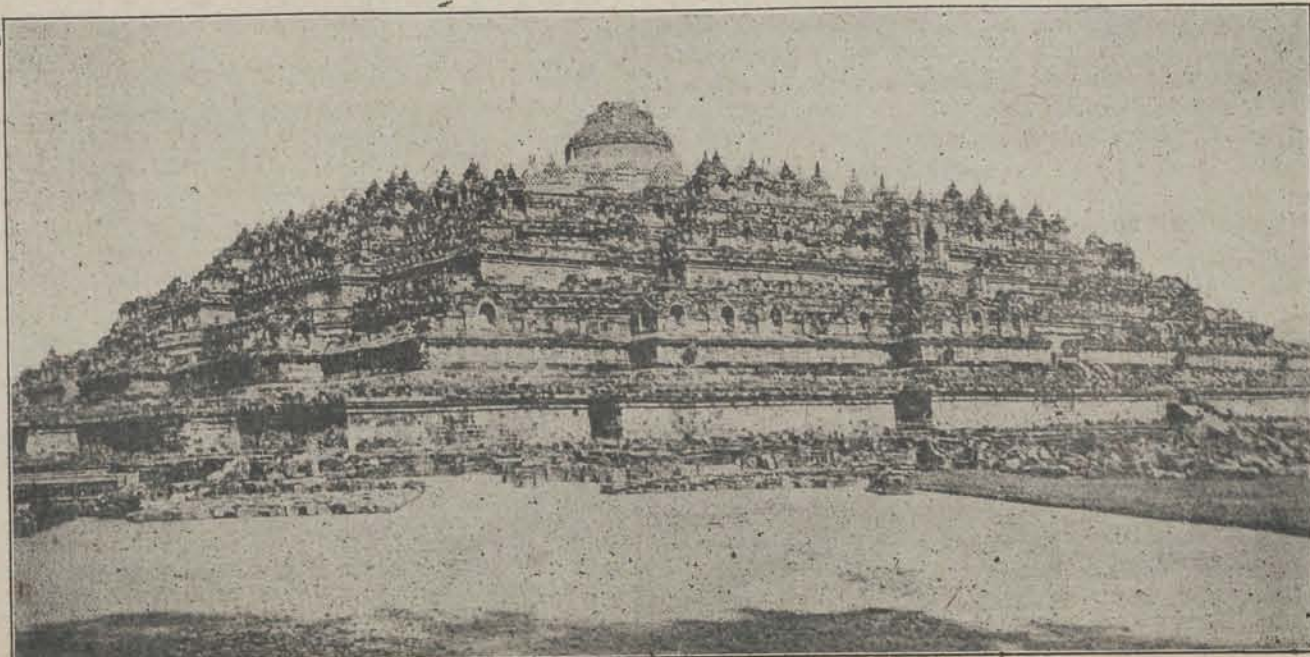
Dr. Brandes' ontijdige dood in 1905 bracht vertraging in de uitvoering, en eerst in 1907 kon de kapitein der genie Van Erp aangezocht worden de leiding der werkzaamheden op zich te nemen.

Bij het ontgraven stuitte de heer Van Erp op een reusachtige massa steenen-materiaal, van het bouwwerk afkomstig. Die steenen en overblijfselen waren daar vermoedelijk beland in den tijd van de eerste ontgraving door Cornelius. Deze moet de gangen en terrassen van den tempel geheel opgevuld hebben gevonden met de steenen en overblijfselen van ornamenten, welke in den loop der eeuwen van muren en dagobs waren nedergestort. Cornelius wist niets beters

toegestaan, ter volvoering van de door den heer Van Erp ingediende plannen.

Die plannen behelsden in hoofdzaak het teruggeven, voor zoover dit mogelijk zou blijken, aan de Bôro-Boedoer van het oorspronkelijk silhouet. Daartoe zouden alle nissen van den hoogsten gaanderijmuur benevens die, gelegen op de diagonaleit van den tempel worden gerestaureerd; voorts alle dagobs op de cirkelvormige terrassen, inclusief den, het alles bekronenden, hoofddagob. Verder zouden ook de overige nissen langs de zijden der vierkante terrassen worden hersteld, voor zoover het materiaal daarvoor te vinden was, — voornamelijk alweer die, welke op de uitsprongen lagen.

Dit werk nu is door den heer Van Erp thans tot een meer dan bevredigend eind gebracht.

H. S. VAN HASSELT,
KLEERMAKER.
Noordeinde 94, den Haag. Teleph. 3158.
Automobiel-kleding, Rij-kleding,
Pelterijen.

S. SCHUIJER & Zn.
Spuistraat 7A. Korte Poten 44.
TELEFOON 4508. - 3e huis vanaf de Wagenstraat,
geeft het meeste geld voor INDISCHE BRILLANTEN,
PAARLEN OUDE JUWEELLEN, GOUDEN en ZILVEREN VOORWERPEN.
Goedkoopst Magazijn van JUWEELLEN, GOUDEN- en ZILVERWERKEN.
ZIE ONZE ETALAGE.

Martin Schiff
Hoogstraat 36.
REGEN-
Mantels
en -Jassen
in
Gummi- en
Waterproofstoffen.
Garantie voor Waterdicht.

Opgericht 1840.
Tel. 3689.
Pianohandel.
Hofleverancier.
Hoofdvertegenwoordiger:
Kastner AutoPiano's. Schledmayer. Ritmüller. Rachals. Dörner.
ELECTR. PIANO's „VIRTUOS".
ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN-BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.
Verhuren van Piano's en Vleugels door 't geheele land.
C. F. VAN DER DOES,
L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

Heineken's
Glazenwasscherij
STOOM JALOEZIEËN- en ROLLUIKENFABRIEK. :-
Fabriek v. Geschilderde GORDIJNEN
in meer dan 500 dessins. □ □ □
„Klenus" Stofzuig-machine.
:-: HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS. :-:
□ 's-GRAVENHAGE. □
:-: KETTINGSTRAAT No. 6. :-:
TELEFOON 2478.

WEST-INDIË.

SURINAME.

De redaktie ontving van den redakteur van Suriname een exemplaar van de brochure „Lezing-Boers”, zijnde een overdruk van een serie artikelen, die kort geleden in die courant opgenomen waren. In Het Kol. Weekblad was de wensch uitgesproken, dat die artikelen in brochurevorm zouden verschijnen. Uit het voorbericht blijkt, dat ook in Suriname van vele zijden bij de redaktie is aangedrongen de artikelen in een brochure te vereenigen, „zoodat daaraan ten minste een even lang leven beschoren zij als aan het geschrift — de in druk uitgegeven lezing van den Lutherschen predikant A. E. Boers, „Over de beweging in deze dagen” — waarvan zij een bestrijding is.”

„De juistheid van deze opmerking erkennende — zoo vervolgt de schrijver, de heer H. van Ommen — en gevoelig voor de in den geiten wensch blijkende waardeering van onzen arbeid, bieden wij nu dit boekje met bedoelde artikelen aan.

„Lezing-Boers” is de titel der artikelen geweest. Inderdaad was de bedoelde lezing de aanleiding tot die artikelen.

Maar ook niet veel meer dan aanleiding. Wij hebben deze gelegenheid aangegrepen om te beproeven door breede uiteenzettingen en vergelijking met Europeesche toestanden het oppervlakkige, valsche oordeel, dat meestal over Surinaamsche personen en zaken uitgesproken wordt, te verbeteren.”

Aan allen, die in hooger en lageren werkkring naar Suriname gaan, zij de lezing van dit boekje met aandrang aanbevolen. Had ds. Boers zulke beschouwingen kunnen lezen vóór hij als leider optrad, dan had hij die rol aan anderen overgelaten, maar..... dan had den heer Van Ommen de aanleiding tot zijn artikelenreeks ontbroken en ware deze, althans voorloopig, in de pen gebleven.

In dit weekblad is eenigen tijd geleden twijfel uitgesproken aan de levensvatbaarheid van den „Volksbond” in Suriname. Dat de bond nu reeds begint te kwijnen blijkt uit dit bericht in Suriname van 26 September:

„Volksbond. Door den Volksbond werd Zaterdag j.l. in den waren zin des woords het réveille geblazen.

De heer L. Emanuels, die op zich genomen had om 't bij het reglement vereischt aantal leden, benoemd voor het kiezen van bestuursleden, op de vergadering van dien avond tegenwoordig te laten zijn, ging de stad rond met een hoornblazer vergezeld van een korporaal van het fort, en liet op verschillende punten van de stad het réveille blazen, terwijl hij zelf strooibiljetten uitdeelde, waarop vermeld stond waarvoor het réveille geblazen werd.

De poging is dan ook gelukt. Bijna de helft (102) van het aantal stemgerechtigde leden (300 ongeveer) woonde de vergadering bij.”

Een volgende keer zal een hoornblazer niet voldoende zijn en zal men tevens de trom moeten roeren. Ware het niet verstandiger tot de erkenning te komen dat Suriname niet rijp is voor zulke bonden?

Uit hetzelfde nummer van Suriname nog dit: „Killinger. Naar berichten uit Holland ontvangen, moeten de geestvermogens van Killinger door den gevangenisarts niet normaal geacht worden. Ook de gevangeniscommissie is van hetzelfde oordeel.

De mogelijkheid is niet uitgesloten dat Killinger in een krankzinnigengesticht wordt overgebracht.

Men zal zich herinneren, dat praktizijn Fernandes in zijn knap pleidooi ontoerekenbaarheid pleitte en een psychiatrisch onderzoek verzocht.”

Uit het district Saramacca meldt men aan De West (zie het nummer van 29 September):

„De cacao-oogst is dit jaar over het algemeen siechter dan verleden jaar. Voor een napluk ziet er ook niet veel aan de boomen. Gelukkig dat het rijstgewas dit jaar bijzonder veel belooft. De oogst is op het oogenblik in vollen gang. Men is zeer tevreden over de opbrengsten. Oogsten van 1500 à 2000 K.G. paddi per akker zijn dit jaar geen zeldzaamheid.

Met de inkappingen en bespuitingen der cacao-boomen is door plantage Morgenster een begin gemaakt. Het voornemen bestaat de geheele cacao-cultivatatie in dezen drogen tijd te behandelen. Deze week zullen verschillende kleine landbouwers het goede voorbeeld volgen. Op plantage Catharina Sophia wordt het systeem ter Laag gevolgd.” (Bestrijding der krulloten-ziekte door schoonmaken en bespuiten der boomen.)

Blijkens telegraphisch bericht, door de N. R. Ct. van haar correspondent te Paramaribo ontvangen, is gouverneur Van Asbeek op 18 October in den besten welstand aangekomen. Op denzelfden dag heeft hij met de gebruikelijke formaliteiten het bestuur aanvaard.

De begroting van Suriname voor 1912 is aan de Tweede Kamer toegezonden. De uitgaven worden gesteld op f 6.629.604, terwijl het eindcijfer voor het loopende jaar f 7.219.692 bedraagt.

De raming der middelen en inkomsten bedraagt voor 1912 f 2.929.600 tegen f 3.548.350 voor 1911. Het groote nadeelig verschil beteekent evenwel niet een zoo groote achteruitgang, aangezien in laatstgenoemd bedrag 5 ton begrepen is, welke van den Staat geleend is voor den aanleg van den spoorweg, die in dit jaar voltooid werd.

De bijdrage uit 's Rijks schatkist zal f 34.304 hooger moeten zijn dan voor 1911 en dus f 54.854 bedragen.

De Minister heeft de begroting voor 1912 (evenals die voor 1911) in overeenstemming gebracht met het zoogenaamde gewijzigde financiële plan-Idenburg. Zooals deze begroting door den gouverneur voorloopig vastgesteld werd, was dat niet het geval. De Minister heeft gemeend daarin niet te moeten berusten. Om de voorloopig vastgestelde begroting met het financiële plan in overeenstemming te brengen stonden twee wegen open, n.l. vermindering van de huishoudelijke uitgaven in engeren zin en verhooging van de raming der gewone middelen. Beide wegen zijn gevolgd. Verhoging van de raming der middelen zou een precieus middel tot vermindering van het nadeelig verschil mogen heeten en de Minister zou zich dan ook voorzeker tot vermindering van de uitgaven hebben bepaald, ware het niet dat de gouverneur onder den indruk van den met de bacoventuur ondervonden tegenslag de raming van onderscheidene middelen aanmerkelijk lager gesteld heeft dan voor het loopend dienstjaar, en daarbij naar 's Ministers meening wel wat ver gegaan is. In die omstandigheid heeft de minister vrijheid gevonden de raming van de gewone middelen op twee punten eenigszins te verhoogen.

Het traktement van den gouvernements-secretaris was door de Koloniale Staten van f 9000 op f 3000 gebracht. Met den Gouverneur is de Minister van meening, dat voor deze betrekking een traktement van f 9000 niet te hoog kan worden geacht. Waar het bij de tegenwoordige traktementen reeds moeite kost voor de hooge betrekkingen in de kolonie geschikte krachten te bekomen heeft de Minister in een verlagings van de bezoldiging niet mogen berusten, en deze weder op f 9000 gebracht.

Om dezelfde reden kon de Minister geen vrijheid vinden tot overneming van het voorstel van den gouverneur om de bezoldigingen van den president van het hof van justitie en van den procureur-generaal van f 10.000 op f 9000 te brengen.

Deze van een juist inzicht getuigende beslissingen van den Minister moeten ten eerste toegejuicht worden. Daarom is het te betreuren, dat dezelfde redeneering niet is toegepast op de lagere betrekkingen. Ook voor deze is het moeilijk geschikte krachten te bekomen wanneer de bezoldiging onvoldoende is. Het snoeimes had niet gezet moeten zijn in de luttel verhoogingen, die in de kolonie zijn voorgesteld. Dat verbittert, waar de hoogste traktementen gehandhaafd worden. Het is te hopen, dat de leden van de Suriname-commissie bij amendement die verhoogingen zullen trachten te herstellen en dat de Minister zich daartegen niet zal verzetten. Het gaat om zulke luttel bedragen.

Te betreuren is het ook, dat de Minister niet instemt met de Koloniale Staten, waar deze van meening zijn, dat de betrekking van geneeskundig inspecteur weer afzonderlijk moet bekleed worden en niet langer verbonden zijn aan die van chef van het militair hospitaal.

Op het gebied van de hygiëne staat Suriname op een zoo bedroevend laag standpunt, dat een vol man dringend noodig is om het verzuimde in te halen.

Inplaats van hier te bezuinigen moest men het traktement zoodanig verhoogen, dat men de hand kon leggen op een supérieure kracht. Zulk een uitgave kan in hooge mate vrucht dragend worden.

De uitgaven voor de inrichting tot verpleging van yawslidders zijn — in afwachting van een voorstel tot opheffing der inrichting — verminderd met 17.000 gld., terwijl een post voor den bouw van een kamp in die inrichting ad f 1000, van de begroting is afgevoerd.

Waar blijft de onderscheiding aan Prof. Ehrlich en zijn medewerker Hata?

De verbetering van eenige wegen te Paramaribo wordt een jaar uitgesteld. Het is te hopen dat „een

ENGELSCH JASSEN

G. Lortzer

DEN HAAG
Hoogstraat 32 32a

Voor verzending van **SINT-NICOLAAS-Cadeaux** naar **Nederl.-Indië** gelieve men zich **nu** te vervoegen bij de **Firma DE VRIES & Co.**, 17 Prinsstraat :-: Telefoon 3969.

HOEDEN EN PETTEN

A. J. KÖNIG,
Schoolstraat 26.

Ruime sortering in alle prijzen.

NOORDEINDE 79
Hemdenmaker

Indische Uitrustingen.
Reclame Hutkoffers (gepantserd)
35 x 50 x 100 f 10.40
BADHANDDOEKEN extra voordelig.

NEDERLANDSCH-INDISCH ADMINISTRATIE-KANTOOR EN HULPBANK.
's-Gravenhage — Kortenaerkade 10.

CREDIET- en BANKZAKEN.
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN.

Kleermakerij E. STAAL.

Lange Houtstraat 18, 1e Etage.

SPECIALAAL TARIEF voor Abonnementen.

— Telefoon 3535. —

Exploitatie-Maatschappij

PARKEN „GROOT-HAESEBROEK” en „OUD-WASSENAAR”.

Kantoren { **WILLEM DE ZWIJGERLAAN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.**
 { **„KLEIN-HAESEBROEK”, Wassenaar, „ HAAG 419.**

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,
Wie lage belasting wil betalen en toch van het stadsleven wil genieten,
Wie rust verlangt na zijn werk
Die bouwt op „OUD-WASSENAAR” of „GROOT-HAESEBROEK”.

Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drinkwater, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.
Uitmundend ingericht HOTEL „KASTEEL OUD-WASSENAAR”,
Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert. Uitstekende keuken, wijnen van bekende huizen.
Geregeld **AUTO-DIENST** op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.

Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. **Z. HOEK en J. TH. WOUTERS** Waldeck-Pyrmontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

jaar" hier zal beteekenen „één jaar". Ook met de marktgelegenheid aan den Waterkant te Paramaribo zal er „nog een jaar" gewacht worden.

Door de Koloniale Staten was de post voor onvoorzien uitgaven van f 50.000 op f 32.000 teruggebracht. De Minister heeft den post weer op 50.000 gld. hersteld. Dit bedrag „is jaren achtereen te gering gebleken om daaruit alle aanvullingen te betalen, waardoor tal van artikelen bij de regularisatiewetten moesten worden verhoogd."

Verder zegt de Minister: „In 1909 hebben de zuiver onvoorzien uitgaven, dus buiten de overschrijding op traktementsartikelen, f 43.000 bedragen en in 1910 f 47.000, zoodat zelfs bij een bedrag van

f 50.000 een onvoldoend saldo overblijft voor de aanvulling van de daarvoor vatbaar verklaarde begrotingsposten en het door de Koloniale Staten uitgetrokken bedrag van f 32.000 zelfs niet toereikend zou zijn om de zuiver onvoorzien uitgaven te verevenen. Het voorschrift van artikel II der begrotingswet, dat de daarin genoemde artikelen en memorieposten uit den post voor onvoorzien uitgaven kunnen worden aangevuld, wordt eene doode letter, wanneer op dien post geen fondsen of slechts een onbeduidend bedrag beschikbaar gesteld wordt."

Men zou na deze toelichting verwacht hebben dat er een hooger bedrag dan f 50.000 zou zijn uitgetrokken.

Landbouw-Onderwijs op Java.

Aan het Weekblad voor Indië ontleenen wij onderstaande foto van de inwijding der Cultuur-school te Buitenzorg op 11 Juli jl., eigenlijk een hervorming der inrichting onder den naam van „Land- en Tuinbouwschool" reeds door wijlen prof. Treub gesticht.

In het belang zoowel van den landbouw als van de leerlingen is er, onder het directeurschap van den heer H. J. Lovink, door het hoofd der school, den heer Koning, een praktischen algemeenen leergang ingesteld van 2 jaren, gevolgd door een derde jaar, dat gesplitst is in een cursus speciaal voor houtvesters en een in het bijzonder voor de verschillende cultures bestemd.

Er waren thans 75 leerlingen ingeschreven, zoowel Inlanders als Europeanen, waarvan verscheidene vrijgesteld zijn van schoolgeld, enkelen zelfs een toelage ontvangen.

Een bewijs, dat goede verwachtingen van dit onderwijs gekoesterd worden, is wel het feit, dat de Koloniale Bank een vijftal leerlingen voor hare kosten doet opleiden.

H. J. LOVINK, Directeur van Landbouw in Ned.-Indië.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Boedi Oetomo. In nummer 3 van het orgaan dezer Jong-Javaansche vereeniging, komt de opmerking voor, dat het tegenwoordig aantal van 5710 leden op een bevolkingcijfer van 30 miljoen Javanen niet bijzonder groot te noemen is. Dit geeft blijk van geringe belangstelling van de zijde van het Javaansche volk; spruit, volgens den schrijver, voornamelijk voort uit onbekendheid met het doel en den arbeid der vereeniging. Ook wordt z. i. door het Javaansche volk nog lang niet voldoende gevoeld voor het nut dat er voor het nageslacht gelegen is in meerdere ontwikkeling, waardoor de strijd om het bestaan gemakkelijker wordt aangebonden, het doel, waartoe de Jong-Javaansche vereeniging zoo gaarne het hare zou willen bijdragen, doch tengevolge harer geringe geldelijke inkomsten tot weinig in staat is. En dit zou anders kunnen zijn, wanneer bijvoorbeeld slechts één miljoen Javanen, één-dertigste gedeelte van het zielental, als leden toetraden met een contributiebedrag van 25 cent per maand; dan zou dit reeds een inkomst opleveren van f 3.000.000 per jaar, een bedrag waarmee veel nuttigs tot stand zou kunnen worden gebracht.

Wil men in den tegenwoordigen toestand een verandering ten goede brengen, dan zullen de Javaansche intellectueelen zich goed voor de zaak moeten inspannen, en aan het streven en werken der vereeniging meer bekendheid moeten geven. Aldus meent schrijver. Zij zijn als voormannen en als voorlichters van het volk daartoe geroepen en kun-

nen hetbest door hun kennis van taal, land en volk hunne landgenooten doordringen van de wenschelijkheid om samen te werken en zich aaneen te sluiten.

Gaarne geven wij hier een plaats aan het in **Boedi Oetomo** van 1 September jl., no. 5, opgenomen ingezonden artikel, handelend over: **Javaansche scholen voor Middelbaar Onderwijs.**

Vergun mij mijn denkbeelden betreffende de organisatie van het Inlandsch onderwijs op Java en Madoera in dit blad uit een te zetten.

Zoals de zaken nu staan 1), zal een Javaansche kind, wanneer het met vrucht de Javaansche eerste klasse school doorloopen heeft, in staat zijn om het klein-ambtenaars-examen af te leggen. M. i. ontbreekt er een schakel tusschen bovengenoemde en de vakscholen, en wel een inrichting, waar algemeene kennis bijgebracht moet worden; want zonder goed voorbereidend onderwijs zal de vakkennis op losse fundamenten staan. En die fout is gemakkelijk te verhelpen; zonder veel moeite en zonder hooge kosten kan de reorganisatie tot stand komen.

Ik heb hier het oog op de bestaande opleidingscholen. Aannemende, dat een Javaansche jongen op zijn zesde jaar op de eerste school komt, zoo kan hij op zijn dertiende jaar die school verlaten. Indien de regeering de bestaande opleidingscholen in Javaansche scholen voor middelbaar onderwijs transformeert (bestaande uit vijf klassen, terwijl het daar gegeven onderwijs op gelijke leest geschoeid wordt als op de H. B. S. met 3-jarigen cursus 2) is de zaak in orde. Hieraan zijn verschillende voordeelen verbonden.

PEEK & CLOPPENBURG

- Wagenstraat 12-14-16 -
Spuistraat 13 - DEN HAAG.
VERDER IN ALLE STEDEN.

□ HEEREN- en KINDERKLEEDING □
□ UITRUSTINGEN □
HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN

C. FORTMANN,
SPUISTRAAT 10, DEN HAAG.

GROOTSTE KEUZE

in TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS, VORKEN,
:- MESSEN, LUXE en HUISHOUDELIJKE ARTIKELEN. :-
Verzendingen onder garantie van gawe overkomst.

H. ZUMPOLLE - 's-Gravenhage

VEENESTRAAT 29 - Teleph. 4105.

KOFFERS, TASSCHEN, LEDERWAREN.

Grootste en meest gesorteerde Magazijnen
in NEDERLAND.

Vraagt GEÏLL. PRIJSCOURANT.

LEVEN VERZEKERING
EERSTE ROTTERDAMSCHER
ROTTERDAM,
Oudehavenkade No. 1, Plan C.
Hoofdvertegenwoordiging in Nederl.-Indië:
De Heeren VAN HEUSDEN en MEES,
Kali-Besar, Batavia.
Zeer vrijgevege Polisvoorwaarden.
VERZEKERING.

DAMES- en HEERENMODERARTIKELN,
HANDSCHOENEN.
F. L. VAN BOMMEL,
VLAMINGSTRAAT 8-10. DEN HAAG.
HEERENHOEDEN
en PETTEN.

KANTOOR. Vluggen en degelijke opleiding.
Firma OUWERLING, De Ruijterstr. 46. Tel. 7146.
MACHINESCHRIJVEN, verschillende machines, f10.—
het geheel.
STENOGRAFIE, cursussen (f10.—) en privaatlussen.
BOEKHOUDEN in cursussen f2.50 per maand.
Ochtend-, middag- en avondlessen.

MEUBELFABRIEK. **BREDA.** BEHANGERIJ.
BOSCHRIJKE OMGEVING.
WONINGINRICHTINGEN
in huur.
Grootte Markt 50. P. HEIJMAN.

1. Er is een uniform voorbereidend onderwijs.
2. De leerling komt beter toegerust op de vakschool.
3. Kan een Javaansche jongen op zijn achttiende jaar zijn beroepskeuze doen.
4. Mocht de regering de vakscholen ook openstellen voor niet-Inlanders, dan hebben de kandidaten een „gelijkwaardige” vooropleiding.

Na het doorlopen van de Javaansche middelbare scholen, die ook open moeten staan voor Inlanders van de Buitenbezittingen, kan de leerling zijn beroep kiezen en komt dus in een van de vakscholen. De thans bestaande voorbereidende afdelingen van alle vakscholen kunnen afgeschaft en de leerkrachten, die vrij komen, geplaatst worden bij het Javaansche middelbaar onderwijs. Nog een ander voordeel, hieruit voortvloeiende, is: dat er meer leerlingen op de vakscholen komen. Als voorbeeld kan ik noemen de Artsenschool. Het maximum aantal leerlingen bij die inrichting is vastgesteld op 200 — welk getal echter nog nooit bereikt is —, waarvan het grootste gedeelte tot de voorbereidende afdeling behoort. Indien deze afdeling vervalt, komt er een groote ruimte vrij voor de leerlingen van de geneeskundige afdelingen, waaruit volgt, dat er jaarlijks meer Inlandsche artsen afgeleverd kunnen worden.

Een nieuwe inrichting dient de regering in het leven te roepen, en wel die voor de Inlandsche B.B. ambtenaren 3), welke inrichting gemakkelijk samengekoppeld kan worden met de bestaande Juristenscholen. Een nieuwe uitgaaf voor een schoolgebouw is dus niet noodig en de leeraren zijn gemakkelijk te vinden. Het is voldoende, wanneer 3 of 4 controleurs B.B. daar gedetacheerd worden.

Recapitulatie:

- I. Jav. eerste school, cursus 7 jaar.
 - II Jav. school voor middelbaar onderwijs, cursus 5 jaar, getransformeerd uit de tegenwoordige opleidingscholen, en gelijkstaande met een H. B. S. 3-jarigen cursus.
 - III Vakscholen. Hiertoe behooren o.a. K. W. S. en B. A. S. 4)
- Hopende, dat het H. B. B. O. eerlang stappen in die richting zal doen en U dank zeggend voor de verleende plaatsruimte, teken ik mij

Hoogachtend,

S., 13-8-'11.

R.

Het dragen van wapens in de Residentie Palembang.

In een hoofdartikel van de *Pemberita Betawi* van 22 Juli 1911, no. 166, wijst een schrijver, die zich *Venus* noemt, op het feit, dat in den laatsten tijd zoovele moorden plaats hebben in de residentie Palembang, hetgeen hij toeschrijft aan de gebrekkige opvolging van de voorschriften, welke in dat gewest bestaan, met betrekking tot het dragen van wapens.

Tijdens het Palembang'sch vorstenbestuur en ook later bij het begin van ons gezag, toen de bevolking nog niet geheel onder regelmatige controle stond, hadden eveneens veel moorden plaats, tegen toen het bestuur aanleiding gaf tot eene regeling betreffende het dragen van wapens.

Het schijnt alsof de Inlander van Palembang tot den ouden toestand is teruggekeerd. Men ziet hem zoodra hij zijn huis verlaat, zoowel bij nacht als bij dag, gewapend met kris, lans, kapmes, enz. Dit gebruik is geheel in tegenstelling met de gewoonte op de Westkust van Sumatra, waar men de bevolking ongewapend naar de markt of naar het dorp ziet gaan en waar het aantal moorden of verwondingen dan ook minimaal te noemen is.

Schrijver meent, dat de Palembang'sche sanguinischer is aangelegd dan de Sumatranen van de Westkust, hetgeen z. i. juist reden te meer is op zijn hoede te zijn.

Ook ligt het verschil hierin, dat de West-Sumatranen in de meeste gevallen den twist met een handgevecht uitmaakt, terwijl de Palembang'sche er de voorkeur aan geeft, den strijd met de wapens te beslechten, zelfs al is de oorzaak van de twist van betrekkelijk gering belang. Het altijd bij zich dragen van wapens werkt die zucht natuurlijk in de hand.

Nu ruim twee maanden geleden lieten bij een vechtpartij in de onderafdeeling Lematang-Iilir (Moeara-Inim) vijf lieden het leven, terwijl één persoon, die op de markt te Moeara-Inim thuis behoorde, werd gewond. Deze waren afkomstig uit de dorpen of *doessoens*, terwijl de oorzaak van de twist oorspronkelijk slechts een kleinigheid was.

Er zijn volgens schr. geen onoverkomelijke bezwaren aan verbonden om het dragen van wapens in de residentie Palembang eenigszins te beperken. In de reispass van de Inlanders komt gewoonlijk voor: „Wapens als naar gewoonte”, zoodat wan-

neer iemand gewoon is een wapen op reis mede te nemen, dit ten allen tijde en overal mag worden gebruikt, hetgeen z. i. zeker geen toestand is, die bestendig mag blijven.

Een billijk verzoek der Timoreesche-Christen-soldaten.
Onder dit hoofd wordt in de *Pemberita-Makassar* van 26 Juli 1911, no. 86, gewezen op de ongelijkmatige behandeling van Ambonsche Christen-soldaten en hunne Timoreesche collega's. Wel hebben de laatsten te Malang hun eigen Christen-leeraar gekregen en genieten zij dus dezelfde gunst als de Amboneezen, maar met betrekking tot de teraardebestelling schijnt er nog verschil van gebruiken te bestaan. Nu is de Timoreesche soldaat niet lastig in den omgang en neemt hij de wereldsche zaken in den regel nog al kalm op; alleen wordt hij boos wanneer een Christen-soldaat bij overlijden op Mohamedaansche wijze moet worden begraven, d. w. z. dat het lijk omwikkeld wordt met witte stof en daaromheen een mat. Dientengevolge heeft men aan hooger autoriteit gevraagd om te mogen worden begraven in een kist, doch, hoewel dit verzoek als billijk mag worden beschouwd, is het niet toegestaan en heeft men thans besloten voor eigen en gezamenlijke rekening lijkkisten aan te schaffen voor de begrafenis van de Timoreesche Christen-soldaten.

- 1) De Regering is begonnen, om een zevende klas aan enkele 1ste Jav. scholen toe te voegen, terwijl het Hollandsch reeds in de tweede klas onderwezen zal worden.
- 2) De Directeur van de Artsenschool de Heer H. F. Roll heeft ook aangedrongen op de oprichting van H. B. S. 3 j. c. voor Inlanders gepaard met afschaffing van de voorbereidende afdeling bij die inrichting.
- 3) Leerlingen, die met vrucht deze school hebben doorlopen, worden direct geplaatst als ambtenaar ter beschikking.
- 4) Het is wenschelijk, dat de bouwkundigen etc. van de K. W. S. en de B. A. S. 't eindexamen H. B. S. met 3 j. c. hebben afgelegd.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Een Bibliotheek voor de Chinezen te Soerabaja. — In de maand September van dit jaar is door de Jong-Chineesche Vereeniging te Soerabaja een leesbibliotheek opgericht, waarin allerhande nuttige boeken ter beschikking van de leden worden gesteld en waar men tevens kennis kan nemen van den inhoud der verschillende Chineesche, Nederlandsche en Maleische dagbladen. Het doel der oprichting was de Chineesche jongelingschap in de gelegenheid te stellen zich op de goedkoopste wijze intellectueel te ontwikkelen en haar op de hoogte te houden van hetgeen dagelijks in de wereld voorvalt.

De jeugdige Keizer van China. — Met de eigenlijke opvoeding van den jeugdigen Keizer van China, die thans 5½ jaar oud is, en regeert over vierhonderd miljoen onderdanen — niet meegerekend de bevolking in de onderhoorigheden van Mansjoerije, Mongolië en Turkestan —, is op den 10en September j.l. officieel een begin gemaakt.

Ter eere van deze gewichtige gebeurtenis, was op alle scholen dien dag vrij-af gegeven, terwijl optochten met de noodige banieren door de straten van Peking trokken.

De jeugdige Keizer wordt zoo goed als geheel van de buitenwereld afgezonderd gehouden, zelfs zijn moeder kan hem niet anders dan nu en dan een gelegenhedenbezoekje brengen. Zoodra was de vorige Keizer niet overleden, of de jeugdige opvolger werd van zijne moeder verwijderd en in het verboden gedeelte van de paleizen onder de hoede gesteld van de Keizerin-Weduwe.

Met zijn opvoeding zijn twee personen belast, die over grondige kennis van de klassieken beschikken en die hem ook zullen onderwijzen in de Chineesche geschiedenis.

In het paleis wordt de Keizer aangesproken met *Wan-Sui-Yeh* (Heer van Tienduizend jaren).

De Chineesche missionaire actie in Nederlandsch-Indië.

Gelijktijdig met de oprichting van de *Tionghoa-Hwé-Kwan* in Ned.-Indië, trad het bestuur dier Jong-Chineesche vereen. op met het ernstige doel om zich ook aan de propaganda van den Khong-Tjoe-godsdienst gelegen te laten liggen en de kennis daarvan zooveel mogelijk onder de daar aanwezige Chineezen te verspreiden, doch, hoewel de vereeniging nu reeds tien jaar bestaat, zijn de uitkomsten dier bemoeiingen niet bijzonder gunstig. De godsdienstige begrippen zijn niet diep bij de Indo-Chineezen, van vereering der oude godsdienstige voorgangers bespeurt men al heel weinig.

Er wordt zelfs opgemerkt dat velen hunner meer van den Christelijken godsdienst afweten dan van hun eigen geloof.

De Hulp-Redactie van de *Ho Po* meent in haar no. van 16 Augustus j.l., no. 433, hierop met nadruk te moeten wijzen. Zij zegt dat de leiders van de Jong-Chineesche beweging in Ned.-Indië, die zich voorstellen de Ned.-Indische Chineezen vooruit te brengen, dit feit wel eens ernstig onder de oogen mogen zien en is van oordeel, dat, zoolang van den Chineeschen godsdienst geen leiding uitgaat, zoo-

P. ABRAHAMSON,

HOFJUWELIER,

VEENESTRAAT 27. SPUISTRAAT 56/58. PRINSESTRAAT 34.
Tel. 2515. Tel. 40. Tel. 2823.

— DEN HAAG. —

INKOOP tot de hoogste waarde van INDISCHE BRILLANTEN, DIAMANTEN, GOUD, ZILVER en PLATINA. TAXATEUR.

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. ^{v/h} CORSMIT BROSSOIS & Co.

Korte Voorhout 12^A - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

-- om direct te betrekken. --

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

A. SCHARENBERG;

HOFLEVERANCIER.

NIEUWZILVER- EN NIKKELWERKEN

HUISHOUELIJK LUXE

TELEPH. INTERC. 2443.

HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

EET GEEN KLEF BROOD.

De Luxe-Bakkerij

SUMMUM LEVERT - HET -

SMAKELIJK DOORBAKKEN en bovendien **VERPAKT** zonder prijsverhoging.

Telef. 1035. Prinsegr. 126—126a. 's-GRAVENHAGE.

KOSTKINDEREN.

Bij onderget., oud-hoofdonderw. (gep. O.-I. Ambten.) te ARNHEM, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een paar schoolgaande kinderen.

De schoone omstreken, de gezonde ligging en de vele onderwijsinrichtingen doen vele Indische families zich hier vestigen.

Toezicht op de studie verzekerd.

S. J. H. VAN MERKOM,
DULLERTSTRAAT 1 - ARNHEM.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”,
SPUISTRAAT 16, DEN HAAG - TEL. 3768.

GUNSTIG GELEGEN IN HET MIDDEN DER STAD.
LIFT — ELECTRISCH LICHT — CENTRALE VERWARMING.
80 KAMERS EN SALONS.

PLATS DU JOUR 50 Ct. — DINERS VAN f1.50 EN HOOGER.

Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.

J. DEN HARTOG,
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

CORN. DE JONG ZEESTRAAT No. 65
DEN HAAG -:

ATELIER VOOR MODERNE FOTOGRAFIE

UITVOERING VAN - -	SPECIALITEIT VOOR -
- - - FOTOGRAFIEËN	- - KINDEROPNAMEN
- - IN ALLE PROCÉDÉS - -	VERGROOTINGEN EN -
AQUAREL, OLIEVERF -	- - - REPRODUCTIES
- - - - EN PASTEL	

W. P. VAN BERGEN HENEGOUWEN.

STRIJKINSTRUMENTEN in ruime keuze.

— Vertegenwoordiger van: —

W. E. HILL & SONS - London.

ANNA PAULOWNA STRAAT 41 - HAAG.

lang er geen vast aangesteld personeel is dat den Chineeschen godsdienst leert en verspreidt, er ook van godsdienstigen vooruitgang der Chineezzen in Ned.-Indië geen sprake kan zijn.

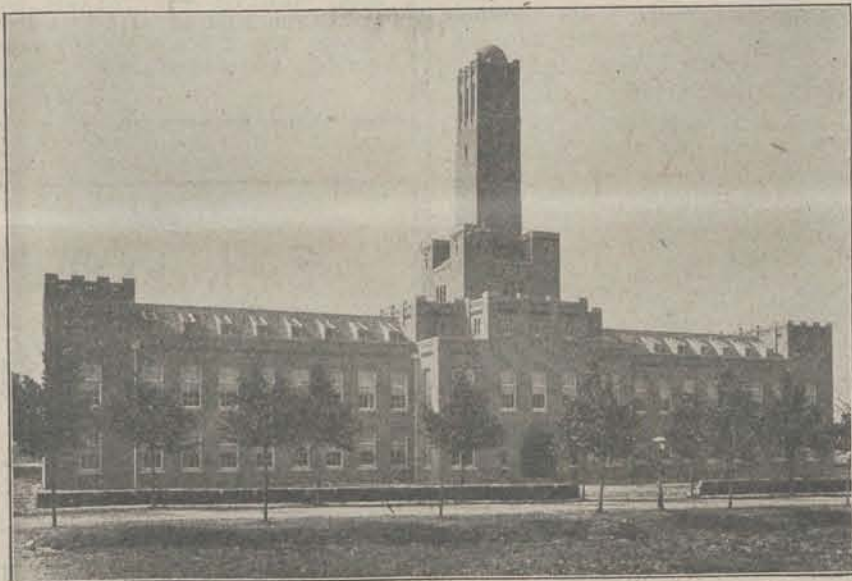
Wellicht, merkt het blad op, dat er ten deze iets te leeren valt van de Christelijke missionaire actie, die goedkope godsdienstige geschriften en werkjes, veelal geschreven in de Maleische taal met Westersche karakters, uitgeeft en verspreidt. Daar deze taal door de jeugd goed wordt begrepen, nemen zij gaarne die werkjes ter hand.

De Chineesche taal met hare duizenden karakters die 90% van de Chineesche bevolking in Nederl.-Indië niet kent, kan voor zulke populaire werkjes niet dienen. Doch ook andere omstandigheden werken niet mede om het beoogde doel te bereiken. De Christelijke propaganda ontvangt geldelijken steun van zendingsgenootschapskassen en wordt geholpen door dé regeering in den vorm van subsidies, ter-

wij vele vermogende en milde vrienden zich geldelijk niet onbetuigd laten. De Christen-geestelijken worden op die wijze in staat gesteld zonder veel zorgen zich geheel te wijden aan hun belangrijke taak.

In de Chineesche maatschappij kent men zulk een toestand niet. Wel zijn er enkele Chineezzen, die voor de verspreiding van hun geloof geldelijk iets over hebben, doch die mildheid is toch over het algemeen niet van dien aard, dat Chineesche godsdienstleeraars een onbezorgd materiëel leven zouden kunnen leiden. Tengevolge van een en ander heeft de Christelijke missie in Ned.-Indië succes en heeft daarentegen de Chineesche propaganda te kampen met tal van moeilijkheden, welke door gebrek aan onderlinge aaneensluiting der Chineesche geloovigen, moeilijk zullen zijn te ondervangen. Aldus besluit bevingenoemd blad.

De nieuwe Kazerne voor de Koloniale Reserve te Nijmegen.

Dit statige gebouw, dat den naam draagt van Prins-Hendrik-kazerne, waarvan in 1909 de eerste steen gelegd werd door Z. K. H. den Prins-Gemaal is verleden week voltooid en dezer dagen door de koloniale reserve betrokken. Er kunnen vier compagnieën infanterie ondergebracht worden. Alles is er naar de eischen des tijds ingericht, zoowel de ruime, luchtige slaapzalen als de ontspanningslokalen.

Het bouwplan werd ontworpen door den luitenant der genie F. P. Proper en uitgevoerd door den Haagschen ingenieur-architect J. Limburg.

Van Vreemde Koloniën.

Een rectificatie. In onze opmerking in verband met de Marokko-aangelegenheid, kwam de vorige week deze zin voor: „Wat te doen overblijft, alvorens tot de eind-onderteekening te kunnen komen, betreft vooral een grensregeling van de Fransche en Duitsche invloedssferen in N. O. Afrika”. Dit is zooals het daar staat nonsens. Wij hopen dat men begrepen heeft dat de W. van West hier naar N. O. verdwaald was.

Volgens een verklaring van President Taft kan het eerste schip al in 1913 door het Panama-kanaal gaan. Tot nu toe was de opening voor 1915 in het vooruitzicht gesteld.

Gelukkig komen geruststellende tijdingen voor betere kansen oprijstaanvoer in onze koloniën. Saigon zou weer exporteerden, Singapore de voorgenomen sluiting nog niet doorzetten, Britsch-Indië belooft goede aanvoer.

Bij de aandacht, die Hankou oproept door de revolutie, die zich vandaar dreigend tegen de Mantsoe-dynastie richt, worden wij er als vanzelf toe gebracht iets te putten uit het overzicht gegeven van de bedrijvigheid der Europeanen in het gebied van de Yangtsé, China's handelsader. Daarin vinden wij, Engeland heeft er een halve eeuw een quasi-handelsmonopolie gehad en bezet er nog den eersten rang. Frankrijk heeft in Sangaï en Hankou wel vasten voet, maar doet er geen groote zaken. De Belgen en Duitschers geven blijk van grooten belang voor het aanknoopen van handelsrelatiën; zij overstroomden China met catalogussen en advertenties. Jonge D. beambten leeren Chineesch, de chefs der handelshuizen kennen de taal goed.

Belgen en Duitschers voeren vooral machineriën en fabrieksartikelen in. Amerikanen leveren petroleum. De Japanners hebben er 3 stoomvaartlijnen, met gouvernementssubsidie. De Japansche nijverheid maakt er snelle vorderingen. Ook de Zwitsers worden genoemd voor den invoer van „articles de Paris”.

Maar van een bijzonderen ijver van Nederland om een rol mee te spelen wordt geen gewag gemaakt... ook hier geen gewag gemaakt.

AMERIKAANSCH KOLONIËN.

De export van bamboehoeden uit de Philippijnen is in de laatste jaren belangrijk toegenomen, vooral naar Amerika, waar door de Payne-bill de Philippijnsche hoeden vrij van rechten worden ingevoerd.

De uitvoer bedroeg naar:

	1907-8	1909-10
Engeland stuks	112.523	34.712
Australië	15.159	9.822
Ver. Staten	42.498	176.938
Frankrijk	206.067	285.523
Andere landen	65.752	93.491
	441.999	600-486

In de berichten, uitgegeven door het Dept. van Landbouw, Nijverheid en Handel in Ned.-Indië, waaraan wij het voorgaande ontleenen, wordt er op gewezen dat de invoer van hoeden uit Nederl.-Indië eveneens zeer is toegenomen in Noord-Amerika, zoo werden in 1909 daarheen verscheept 2.792.268 bamboehoeden en in 1910 4.424.700 stuks.

BRITSCHE KOLONIËN.

Een opname van den boschdienst in Canada raamt de oorspronkelijk door bosschen ingenomen oppervlakte op 1.900.000 vierk. mijlen; ontwoond zijn 198.000, resten nog 1.702.000 vierk. mijlen bosch.

De gefédereerde Maleische staten in 1910. Het is voor ons altijd van bijzonder belang den gang van zaken in deze buurkolonie te volgen. In zijn rapport over 1910 verklaart Sir A. Young, eerste secretaris van Gr. Britt., dat het totaal der ontvangsten 26.553.018 doll. heeft bedragen, een overschot belovende van 2.954.408 doll. op de uitgaven.

Alle onderdeelen hebben een belangrijk hooger overschot dan in 1909, behalve de douane-ontvangsten, tengevolge van de vermindering van de opiuminvoer, in verband met de voor het kustgebied uit-

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.

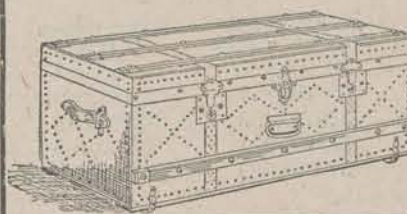
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven. Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL. Telefoon 6318.

TALen: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.

door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.

Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

W. POPPINK, :-: :-: TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat 141-143, Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 cM. lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, m. bak . f 11.50. Voor de hutten der nieuwe pooten 100 cM. lang, 50 cM. breed, 40cM. hoog m. bak f 12.-

RIPPEN

PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683
VERHUREN STEMMEN

J. VAN MOORSEL,
SCHOOLSTRAAT 27 - Telefoon 2014.

EERSTE HUIS in Stoffen,
Katoentjes en Flanellettes.

Specialiteit in Witte Goederen en Lingerie's.

NOORDEINDE 58 DEN HAAG.

E. Hillmer,
HEEREN MODEARTIKELN
en HOEDEN.

DEN HAAG
NOORDEINDE 58.

A. J. VELLEKOOP,
— ENGLISH TAILOR. —

Uitrustingen voor Oost- en West-Indië.
REGENTESSELAAN 74,
= 's-GRAVENHAGE. =

RESTAURANT 1e ÉTAGE.
Plat du Jour f0.50 - à la carte - Diners f0.90, f1.40, f2.- 's Avonds na 8 uur Plat du Soir f0.75.

AUG. KNAPPSTEIN, Vlamingstr. 15-17
:: DEN HAAG. ::
Telef. Interc. 2479.

PARTERRE:
Melksalon, Lunchroom - Koude en warme spljzen.

Firma OFFERHAUS & DE WAARD
(APOTH. ASS. N.W.)

Magazijn van Verband- en Ziekenverplegings-Artikelen.
BINNEN- en BUITENLANDSCHE GENEESMIDDELEN Enz.
Depôt van SUEZTHEE.
Geneeskrachtige Wateren & Eau de Colognes.
COPERNICUSPLEIN 16 hoek VALKENBOSCHLAAN DEN HAAG.
Telefoon 4353.

DE BAS & Co., Bankiers
NOORDEINDE 64c :: 's-GRAVENHAGE
belasten zich met alle BANKZAKEN.

== SAFE-INRICHTING. ==

gevaardigde beperking. De uitgaven op het hoofdstuk spoorwegen geboekt, bedragen 3.718.022 doll. voor uit te voeren werken.

De financiële toestand der Verbonden Maleische Staten is over de laatste vijf jaren samen gevat in een overzicht, dat op 31 December 1910 een nettooverschot actief van 42.683.853 doll. aanwijst.

De waarde van de ingevoerde artikelen bedroeg in 1910 50.094.876 dollars, die der uitgevoerde 102.244.199 dollars. Op den vooruitgang heeft de toename van den prijs van de uitgevoerde caoutchouc een overwegenden invloed gehad. Dit en de hoge tinprijzen hebben de algemeene welvaart zeer doen toenemen. Ook de coprah gaf mooie resultaten.

De volgende cijfers geven weer wat in de tin en tinerts is omgegaan.

	Pekoeel.	Benaderde waarde te Singapore in doll.	Voldane rechten in doll.
1906	816,787	73,184,113	10,036,607
1907	813,636	69,386,877	9,393,738
1908	854,065	57,034,459	7,286,843
1909	818,887	55,684,265	7,150,465
1910	736,898	57,116,989	7,162,026

Uit Pretoria wordt aan de N. R. Ct. gemeld, dat Anton van Wouw naar Nederland komt op weg naar Rome, waar hij aan den arbeid gaat voor de voltooiing van 't vrouwenmonument. Dit zal tot nagedachtenis strekken van het lijden in de beruchte concentratiekampen en nabij Bloemfontein opgericht worden. Het architecturale gedeelte is opgedragen aan den heer F. Soff uit Pretoria. De onthulling is gesteld op 1913.

DUITSCH KOLONIËN.

In Duitsch-Oost-Afrika wordt in elk district waar minstens 30 mann. Duitse „Reichsangehörige“ boven 25 jaar wonen, een Bezirksrat ingesteld, bestaande uit den districtsbestuurder, een door den gouverneur benoemde en drie door de D. inwoners gekozen leden. Deze raad beraadslaagt over de jaarlijksche behoeften en voornemens, alsmede over het fonds onder eigen beheer, vóórdat de voorstellen aan den gouverneur worden ingediend, verder over de ontwerpen der verordeningen van den ambtenaar voor zoover deze meer dan plaatselijk belang hebben. Kiesrecht heeft ieder mann. rijksonderhoorige die 25 jaar is en minstens één jaar in het district woont. De militairen der „Schuttruppe“ zijn niet stemgerechtigd. Uitgesloten zijn verder personen, wien veroordeelingen van onschreven straffen treffen, die in het beheer van het eigen vermogen beperkt zijn of onderstand van de openbare liefdadigheid genieten. Wie kiesgerechtigd is kan ook gekozen worden, doch hij moet dan minstens 3 jaar in het district hebben gewoond.

In de aangegeven gevallen moet de districtsbestuurder den raad hooren, hij kan dit bovendien doen voor alle aangelegenheden, waarvoor dit hem dienstig voorkomt.

(Deutsche Kolon. Zeit. 14 Oct. '11.)

PORTUGEESCHE KOLONIËN.

St. Thomé en Príncipe worden beschouwd als het puikje der Port. bezittingen. Gelegen op ongeveer 200 K. M. van het kustland, waar de D. en de Fr. West-Afrikaansche bezittingen elkander bij den evenaar naderen, vormen zij een rijk exploitatieveld voor het Port. kapitaal, in tegenstelling met de uitgestrekte gebieden, waarover de thans rood-groene vlag op het vasteland van Afrika waait, en die hoofdzakelijk met vreemd geld ontgonnen worden. De twee eilanden in de Golf van Guinea hebben de suiker voor de mededinging zien verdwijnen, de koffie tot 1½ miljoen K.G. zien verminderen, om plaats te maken voor de cacao, waarvan in 1890 3 miljoen, in 1900 11½ miljoen, in 1910 37 miljoen K.G. werd uitgevoerd. Duitsland is de voornaamste afnemer geworden, en van de in dit land ingevoerde cacao levert St. Thomé ook 't meeste. Aan het verslag van den consul Singelmann te Brunswijk ontleenen wij toch deze cijfers voor de ingevoerde hoeveelheden cacao's in K.G. over 1910: 12 miljoen uit St. Thomé; 10½ miljoen van de Britsche Goudkust en Lagos; 6½ miljoen uit Brazilië; 4 4/5 miljoen uit Ecuador.

EGYPTE-TRIPOLI.

Van de houding van Egypte en van Engeland in Egypte hangt, voor het verder verloop van de Italiaansche zaken in Tripoli, zeer veel af, daarom geven wij alle aandacht aan hetgeen daar broeit. Serid bei, de leider der Egypt. nationale partij, die uit Londen te Constantinopel is aangekomen, heeft de Turksche regering gerust gesteld omtrent de alarmerende tijdingen van een voorgenomen vermeerstering van Egypte door Groot-Brittannië. De Britsche diplomatie zal Turkije in zijn strijd om Tripoli niet meer bemoeilijken dan opgesloten ligt in den ernstigen wil om neutraal te blijven.

4000 beproefde soldaten, die vroeger tegen den Mahdi gestreden hebben, hebben de wapens opgevat en gaan zich bij het Turksche leger in Tripoli aansluiten. 't Is aan vele officieren gelukt door Egypte Tripoli te bereiken. 18 kanonnen zijn er aangevoerd.

Overal waar de Italianen zich tot nu toe meer dan 20 K.M. van de kust waagden zijn zij teruggeslagen. Ook in verband met de beweging onder de muselmannen, acht Serid bei den toestand voor Turkije als verdediger in Tripoli geenszins ongunstig, alles spreekt z. i. voor volhouden en moed vatten.

INGEZONDEN.

Deventer, 23 October 1911,

Hooggeachte Redactie,

Met verbazing zag ik in Het Kol. Weekbl. van 19 dezer zonder eenig commentaar onder den titel „Het opiumbedrijf in de Residentie Palembang“ een artikeltje van S. S. uit de Perriagaän overgenomen.

Het komt me niet overbodig voor, er de aandacht op te vestigen, dat S. S. de plank geheel misloeg. Alle door hem genoemde cijfers hebben betrekking op het gewest „Oostkust van Sumatra“, waar de opiumregie den 1en April 1912 zal worden ingevoerd ter vervanging van de thans nog bestaande pacht. Ieder die maar eenigszins op de hoogte is van den toestand, zal begrijpen, dat die cijfers voor dat gewest geenszins buitensporig zijn.

In de residentie Palembang werkt de opiumregie al vele jaren. Het aantal opiumverkoopplaatsen bedraagt daar echter slechts een vijftal en het gebruik van opium wordt door vele beperkende bepalingen tegengegaan. Wel verre van Palembang geheel voor opium open te stellen, streeft de Regeering er integendeel naar, het gebruik daar steeds te doen verminderen, om binnen afzienbaren tijd tot algeheel verbod te kunnen besluiten. Verschillende in den laatsten tijd genomen maatregelen dragen van dat streven den stempel.

Hoogachtend,

Uw dienstw.,

J. H. DELGORGE.

Zeer erkentelijk voor de door den geachten inzender gemaakte opmerking, zij hier alleen aangeekend, dat wij ons steeds, onpartijlijkheidshalve, onthouden van commentaar op het uit andere bladen overgenomen, doch dat wij altijd dankbaar inlichtingen van derden, vooral van deskundige zijde, zooals hier het geval is, plaatsen. Red.-Comm.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Een periodiek van het Encyclopaedisch Bureau.

De eerste aflevering van het periodiek „Mededeelingen van het bureau voor de bestuurszaken der Buitenbezittingen, bewerkt door het Encyclopaedisch bureau“ is verschenen. (Drukkerij „Luctor et Emergo“, Den Haag.)

Meermalen werd er bij de Regeering aangedrongen op openbaarmaking van rapporten, verslagen en adviezen, die zij van hare ambtenaren in de Buitenbezittingen ontvangt. Het desbetreffende verzoekschrift der vereeniging „Moederland en Koloniën“ van 22 Mei 1908 is echter de onmiddellijke aanleiding geweest dat de toenmalige tijdelijke adviseur voor de bestuurszaken der Buitenbezittingen, de heer H. Colijn, bij de door hem in 1909 ingediende voorstellen tot uitbreiding van zijn bureau, het denkbeeld opperde om daaraan een afdeling te verbinden, belast met de verzameling en bewerking van de voor publicatie geschikte gegevens betreffende de Buitenbezittingen.

Voor elk der groote deelen der bezittingen zeide de heer Colijn te verlangen een standaardwerk als Veth's „Java“, maar aangezien het schrijven van dergelijke boeken geen ambtelijk werk kon zijn, zou van ambtelijke zijde zoodanige kennis omtrent de Buitenbezittingen verspreid worden als vooral aan de ontwikkeling van dat deel des Archipels zou dienstbaar te maken zijn, dus kennis van meer algemeenen aard, Encyclopaedisch in den goeden zin van het woord.

Met dit doel is het Encyclopaedisch bureau opgericht. Hoe het met de bewerking der gewestelijke monografieën gaan zal?— de redactie der Mededeelingen kan daaromtrent niets met zekerheid mededeelen, omdat tal van bezwaren zich hier doen gelden. De voorarbeid die gedaan moet worden, is zeer omvangrijk, omdat het beschikbare materiaal van zeer heterogenen aard is. Intusschen heeft men nu deze eerste aflevering doen verschijnen om een begin te maken.

VERKOOPHUIS

GROOT HERTOGINNELAAN 103 DEN HAAG
Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEEDEHANDS-MEUBELN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND van 10—4 uur.

HOTEL VAN ZEBEN - CAFÉ-RESTAURANT,
Wagenstraat 44, TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJF vanaf f1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f0.50, DINERS vanaf f0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.

Aanbevelend, v. ZEBEN.

S. J. ROTTEVEEL,
Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.
Koloniale waren, Comestibles.

ONTWAKING

ALGEMEEN MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN,
KUNST, SOCIOLOGIE EN WETENSCHAP.

ONDER REDACTIE VAN:

GEORGES EEKHOUD, JACQUES MESNIL, LOD. BAECKELMANS, ARY DELEN, WILLEM GIJSSELS

OSCAR SIX, GUSTAAF VERMEERSCH.

BESTUURDER: SEGHER RABAUW.

Uitgave van: „t Kersouwen“ te Antwerpen.

Administr. voor Holland: Overtoom 442, Amsterdam.

Prijs per jaargang van 12 afleveringen f 3.—

Losse afleveringen f 0.30.

PROSPECTUS en PROEFNUMMERS op aanvraag GRATIS.

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

Verschenen de DERDE DRUK van:

De Africhting van den Politiehond,
den Ambulance- en Oorlogshond.

EENE BEKNOPTE HANDLEIDING

DOOR

M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „CYNOPHILIA“, - gehouden van 22—24 April 1910 te AMSTERDAM.

1e Druk December 1908

Prijs geb. f1.25 2e Druk Februari 1909 Prijs geb. f1.25

3e Druk April 1910

UITGAVE DER N. V. ELECTRISCHE
DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO“
DEN HAAG :: TEL. INTERC. 4424.e

Zij bevat eene beschrijving van het sultanaat Batjan, aardrijkskundig, geschiedkundig en economisch; een opstel over het bestuur van het landschap Triëng, Gadèng, en een over het landschap Meureudoe, welke drie landschappen tot Atjeh behooren.

Bij Batjan zijn drie kaarten gevoegd, terwijl een vierde betrekking heeft op Triëng, Gadèng en Meureudoe.

Hetzelfde Encycl. bureau publiceert nog in de „Korte berichten”, No. 22, extracten uit de z.g.n. Korte Verslagen en belangrijke gegevens omtrent de diamantindustrie te Martapoera en omgeving.

Het Nederlandsche Zeewezen.

No. 22 van „Het Nederlandsche Zeewezen” bevat een populaire verhandeling over bananen, waarin gewezen wordt op de groote voedingswaarde dezer vrucht, en de cultuur en wijze van verzending besproken worden. Het geïllustreerde artikel wordt vervolgd; we hopen later een overzicht er van te geven.

Voorts bevat dit Nr. het vervolg der opstellen „Voor drie jaren naar de Oost” en „Visscherij op Java en Madoera.”

Landbouw en Irrigatie.

Onder dit opschrift bevat het jongste nummer van „De Ingenieur” eene beschouwing van de hand van den hoofdredacteur R. A. van Sandick.

De heer Nuhout van der Veen, wiens laatste geschrift eenige weken geleden in Het Koloniaal Weekblad, door den heer E. van Assen, werd besproken, zal zich verheugen als hij de beschouwing van den heer v. S. gelezen heeft, daar zij eveneens een krachtig pleidooi inhoudt om de irrigatie-afdeelingen op Java over te brengen naar het Departement van Landbouw, ten bate van de Inlandsche bevolking.

We laten den schr. even zelf aan het woord: „De Inlandsche landbouw heeft niet het nut getrokken van de bevoeiingswerken, dat verwacht werd bij het voteeren van de millioenen, die zij gekost hebben. Alleen de Europeesche landbouwnijverheid, in de eerste plaats de suikerindustrie, heeft uit den verbeterden irrigatietoestand en het ingevoerde irrigatiebeheer belangrijke voordeelen getrokken. Dit stemt zeker tot blijdschap, omdat dan tenminste één groep van belanghebbenden baat heeft gevonden bij den aanleg van kostbare werken en bij een waarlijk niet goedkoop irrigatiebeheer. Daarenboven heeft ook de bevolking voordeel bij een bloeiende Europeesche nijverheid..... Maar ten bate der Europeesche landbouwnijverheid alleen heeft men toch ook niet van rijkswege zulke zeer kostbare werken gebouwd en een niet minder kostbaar beheer gesticht.

De overgrootste groep der Inlandsche landbouwers te wier behoefte men die millioenen schats in de eerste plaats uitgaaf en nog uitgeeft, die de grootste offers in geld en arbeid voor de totstandkoming hebben moeten brengen, hebben er slechts luttel van geprofiteerd.”

Als oorzaak daarvan noemt de heer v. S. het ontbreken van kennis van de practische en theoretische eischen van den landbouw bij de ambtenaren, zowel Europeesche als Inlandsche, terwijl ook de technici, in het algemeen gesproken, hoe bekwaam ook in ander opzicht, geen verstand hebben van landbouw.

In den breede toont schr. dit aan, terwijl zijn beoog niet weinig kracht bij wordt gezet door de volgende, aan de Memorie van Toelichting op de Begroting van Nederlandsch-Indië voor 1912, ontleende zinsnede:

„Het voornemen bestaat om bij wijze van proef een viertal Nederlandsche bevoeiingsopzichters bij het irrigatie-beheer te plaatsen, van wier landbouwkundige kennis tevens partij zal zijn te trekken ten bate van den Inlandschen landbouw. Bij de thans met de waterverdeeling belaste waterstaatsopzichters ontbreekt die kennis geheel.”

In verband hiermede vestigt schr. de aandacht op het feit, dat op diezelfde begroting voor „traktamenten en toelagen van de ingenieurs, aspirant-ingenieurs, architecten, opzichters en het Inlandsche personeel bij de irrigatieafdeelingen”, van wie, zonder hen te beleedigen, over het algemeen gelijkelijk kon worden getuigd „landbouwkundige kennis ontbreekt hun geheel”, is uitgetrokken f 961.649 voor 1912. De heer v. S. besluit zijn deugdelijk geargumenteerd artikel aldus:

„De verhooging van het peil van den Inlandschen landbouw is slechts te verkrijgen door verhooging van het nuttig effect voor dien landbouw van de uitgevoerde rijksirrigatiewerken, die slechts is te bereiken door een rationeele exploitatie. Die rationeele exploitatie is alleen dan mogelijk indien de irrigatie-afdeelingen worden gebracht onder het Departement van Landbouw. De Regeering had den durf de verbetering van de havenwerken van Soerabaja aan te vatten, waarvan zij hoopt verhooging van de welvaart van geheel Java. Zal zij den durf missen om een maatregel voor te stellen, die zonder twijfel zulk een ontzaglijken invloed ten goede zal hebben op den bloei van het hoofdbedrijf van den Javaan, den inlandschen landbouw?”

Het rietbranden-vraagstuk.

De heer M. van Geuns schreef in het Soerab. Handelsblad van 30 Aug., 1, 2, 13, 14 en 15 Sept. j.l. een artikelenreeks over „Het rietbranden-vraagstuk in Paseroean, Madioen en Kediri”, welke als brochure is overgedrukt en daardoor onder meer algemeen bereik gebracht.

De schr. heeft blijkbaar een grondige studie van het onderwerp gemaakt; te uitvoerig om hier een overzicht ervan te geven, waarom we volstaan zijn meening omtrent de oorzaak van dit zich uitbreidend kwaad, over te nemen.

„De veldwinnende demoralisatie van den Javaan”, spatieert de heer v. G., is de oorzaak, en hij vervolgt: „De tucht verslapt. De vrees die den Javaan vroeger weerhield zich aan het een of ander te vergripen is bezig weg te slijten. Hij heeft nòch voor het Europeesche nòch voor het Inlandsche bestuur meer het oude respect. Onze landraadrechtspraak, die gebaseerd is op het wettig en overtuigend bewijs in strafzaken, leidt tot zooveel vrijspraken van bosdoeners, dat het geloof in een straffende gerechtigheid is verdwenen of gaat verdwijnen. De zachtzinnigheid waarmee men verder de kinderen des lands aanvat, als waren het poppen van kraakporcelein; het dorre formalisme dat in de regeeringscentra heerscht, en onmiddellijk wrekend optreedt als een bestuursambtenaar zich door lokale omstandigheden gedwongen ziet een voetstap te zetten buiten de rechte paden, die de domme — immers algemeene — wetten trekken; dat alles heeft

EVERSEN & Co.

Tasmanstraat 142-148.

Telefoon 1854. DEN HAAG.

STALHOUDERIJ.

Levering van maand-Équipages.

VACANT

GOOSEN & SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.	VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG	ELS. NO'S. PIANO'S. ELS.
	VERHUUR. PIANO's van f5.— VLEUGELS „ -8.—	p.m. off f50.—p.j. af. „ „ -80.— „ „
	REPARATIE. RU	STEMMEN. IL.
	Afd. Gebruikte SPECTALE INRICHTING voor de	Instrumenten. voor het GEREEDMAKEN TROPEN.

A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT - 's-GRAVENHAGE

berichten de ontvangst van een uitgebreide keuze in

WOLLEN SPORTARTIKELEN

VOOR HEEREN, DAMES EN KINDEREN

Modemagazijn „BRUSSEL”, Weimarstraat 61 DEN HAAG.

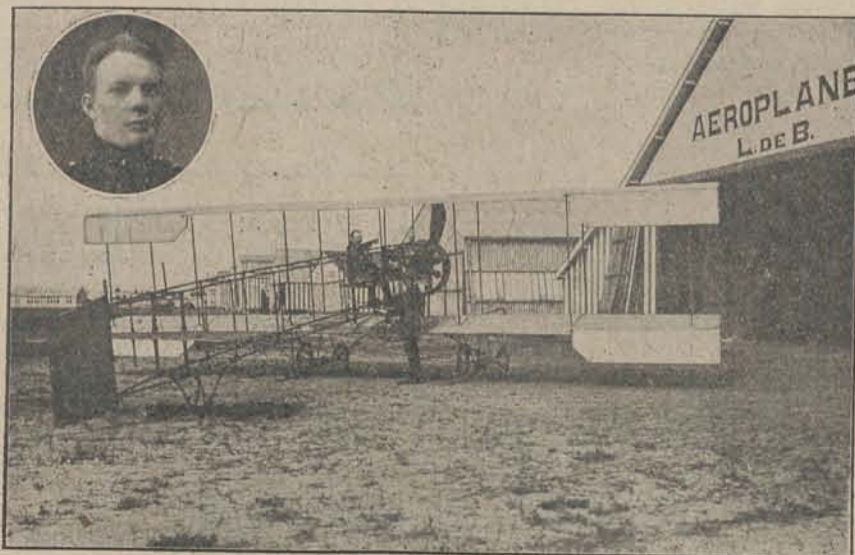
Speciale verkoop van GEGARNEERDE DAMES, JONGE DAMES- en KINDERHOEDEN. CHAPELLERIE en BONTWERKEN. AUG. W. J. BRÜNINGS.

Tandborstels - Badmutsen - Sponsen Bandages en Gordels.

Wed. G. STREITWOLF, TELEFOON 2413.

105, NOORDEINDE 105.

Luchtscheepvaart voor Nederlandsch-Indië.

De heer H. TERPOORTEN, 1ste luitenant der artillerie van het Oost-Indische Leger, legde onlangs met glans te Hasselt het examen voor luchtschipbestuurder af. Wij zien hem hier, na een prachtig volachte vlucht, handig zijn tweedekker (Brouckère) de bewaarplaats inloodsen. Ook voor onze koloniën is de luchtscheepvaart zeker van het allergrootste belang.

samengewerkt om de inboorlingen, die als Oosterlingen het gezag als iets levends moeten voelen, van de wijs te brengen."

De schr. zegt, dat hij geen ontdekking verkondigt, doch de meeste ambtenaren het met hem in dezen eens zullen zijn.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 42: De katoencultuur op Sint-Eustatius, door G. J. van Grol. — Nieuwe katoenliteratuur, door Dr. J. Dekker. — De resultaten der in 1911 gehouden Sumatra- en Borneo-tabaksinschrijvingen (Oogst 1910). — De begroting van Nederlandsch-Indië voor 1912. — Spoorwegaanleg in Zuid-Sumatra. — De begroting van Curaçao voor 1912. — Het debietrecht op tabak in Nederland. — Kultuurberichten (Suikerindustrie en bevolking. — Dure rijst en de rijstbouw ter Oostkust van Sumatra. — Rijstschaarschte in Oost-Azië. — Enz.) — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Speciale aandacht wordt gevestigd op het eerstgenoemde artikel van den gezaghebber van het eiland St.-Eustatius, den heer Grol.

Tijdschrift voor Nijverh. en Landb. in Ned.-Indië.

De Mei- en Juni-aflevering brengt de volgende bijdragen: Eene rentabiliteitsberekening, door H. 's Jacob. — Eenige opmerkingen naar aanleiding van het jaarverslag van de Kamer van Koophandel en Nijverheid te Makassar in 1910, door K. Heyne. — Java-suiker. — Schijncijfers. — Bericht omtrent een onderzoekstocht naar de Uaria (Hercules-rivier in Nieuw-Guinea). — Büttnerische kaapstander. — Wat is zwaartekracht? — Hoe onze plantage in Duitsch Oost-Afrika ontstond. — Over de immuniteit van de „Coffea Congensis” Var. Chaloti Pierre voor de „Hemileia Vastarix”. — De katoen in Klein Azië. — De landengte van Tehuantepec en de „Pan Amerikaanse spoorweg”. — Beteekenis van het ontvouden in de „Far West”.

**

Ten slotte zij gewezen op de ondervolgende bijdragen, met betrekking op de Indië, in binnen- en buitenlandse periodieken.

Ombilinkolen en yarrowketels, door den inspecteur van den Marine-stoomvaartdienst, J. H. Gijzen (Mededeelingen betreffende het Zeewezen, dl. 33, afl. 1).

Wat kan, mag en moet de Koloniale Regeering doen in het belang van de uitbreiding van het Koninkrijk Gods? door H. Dijkstra. — Reizen op Soemba door D. K. Wielenga (De Macedoniër, Oct. 1911).

Economische geografie van Zuid-Sumatra, in verband met den spoorweg-aanleg (slot), naar J. P. F. Richter (Tijdschrift voor Economische Geographie, 15 October, 1911).

Het Inlandsch Onderwijs in Menado. — De positie van „Christelijk onderwijzer in Indië”, door A. L. (De Banier, 15 Sept. 1911).

Der Faserkongress mit Ausstellung in Soerabaja 1911, von J. W. Riebschläger (Zeitschrift für Kolonialpolitik, Oktober 1911).

La main-d'oeuvre à Ceylan, à Sumatra, aux Etats fédérés Malais et aux Straits Settlements, par H. Lemaire (Bulletin agricole du Congo belge, Sept. '11).

Verder wordt de verschijning medegedeeld van de tweede aflevering van

Dr. K. W. van Gorkom's Oost-Indische cultures, opnieuw uitgegeven door H. C. Prinsen Geerlig. (Amsterdam, J. H. de Bussy). Deze afl. bevat het slot van „Rijst” en het begin van „Rietsuiker”, door H. C. Prinsen Geerlig.

**

Een Verbetering.

Een zeer geacht en nauwgezet lezer van het weekblad maakt ons opmerkzaam op een fout in het vorig overzicht.

In het stukje „Economische toestanden in Zuid-Sumatra” citeerden wij: „Zuid-Sumatra,..... is bij eene oppervlakte van ruim 137.500 K.M.² door niet meer dan ruim 1 miljoen menschen bewoond. Ter vergelijking moge dienen, dat Java, bij een oppervlakte, welke 6.500 K.M.² bedraagt, ruim 30 miljoen inwoners tellt.”

„Java 6.500 K.M.²?! En overal vindt men daarvoor twintigmaal meer aangegeven!”, zegt onze nauwgezette lezer, wiens opmerking volkomen juist is. Er is echter achter 6.500 K.M.² het woordje „minder” uitgevallen, wat allicht gebeuren kan, en waarmede de zaak verklaard is.

Intusschen onzen welgemeenden dank voor de betoonde attentie, welke het mogelijk maakte een hinderlijke fout te herstellen. Red.-Comm.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 27 Sept. 1911;
De Locomotief t/m 26 idem;

Het Soer. Handelsblad t/m 26 idem;
De Sumatrapost t/m 27 idem;
De Sumatrabode t/m 29 idem;
Tjahaja Sumatra t/m 28 idem;
De Indische Mercur no. 43;
Weekblad voor Ned.-Indië no. 23;
Kortverslag verg. Tweede Kamer S.-Gr.;
Handelsberichten v/h Min. v. Landbouw;
De Banier no. 38;
Vrede door Recht no. 9;
Neerlandia no. 10;
Mededeelingen van het Bureau voor de Bestuurszaken der Buitenbezittingen. Afl. 1.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

Hoofdbestuursvergadering der Vereeniging Oost en West, te houden op Zaterdag den 28sten October 1911, des namiddags ten 2½ ure, in het lokaal der Vereeniging, Heulstraat 17 te 's-Gravenhage. (Ingevolge art. 7 al. 1 van het Huish. Reglement).

Punten van behandeling:

1. Opening.
2. Notulen der vorige Hoofdbestuursvergadering. (Zie K. W. 13 Juli 1911, No. 28).
3. Mededeelingen met betrekking tot:
 - a. het Informatiebureau;
 - b. de in Nederland studeerende jongelingschap uit Oost- en West-Indië;
 - c. de Regeeringssubsidie;
 - d. het Koloniaal Weekblad.
4. Goedkeuring van:
 - a. het gewijzigde Reglement der Studiecommissie;
 - b. het Reglement der Studenten-afdeeling te Leiden.
5. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.
De Secretaris,
E. VAN ASSEN.

Op 9 December a.s. zal vanwege de Nederlandsche afdeeling der Ned.-Indische Maatschappij van Nijverh. en Landb. te 's-Hage een voordracht door den heer J. C. Boot, privaatschool, worden gehouden over het onderwerp: „Ontwikkeling en toekomst der witte suikerfabricage op Java.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

De Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië vraagt de spoedige uitzending van een vijftal jonge artsen genegen zich geheel te stellen ter beschikking van het Gouvernement, om de diensten te verrichten, die hun nader zullen worden opgedragen.

Verbintenis voor één jaar wordt gevorderd op eene bezoldiging van f 400 's maands.

Aan de uitzending uit Nederland wordt verbonden:

- a. overtocht naar Ned.-Indië en, binnen één jaar na beëindiging van de verbintenis, terug voor Gouvernementsrekening als passagier der eerste klasse;
- b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 1500;

c. eene voorloopige bezoldiging van f 250 per maand, ingaande met den dag van inschepping naar Ned.-Indië en voortdurende totdat daar te lande het activiteitstraktement ingaat. Uitzending heeft niet plaats dan nadat uit een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek is gebleken van fysieke geschiktheid.

De uit te zenden geneeskundigen moeten zich schriftelijk verbinden om, ingeval zij niet binnen den hun aangewezen tijd naar Indië vertrekken, of om andere redenen dan wilbewezen ziels- of lichaamsgebreken buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeling van de regeering) binnen één jaar na hunne aankomst op Java van hunne verbintenis worden ontslagen, terug te betalen hetgeen is betaald wegens gratificatie voor uitrusting en wegens overtocht naar Indië.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich onverwijld aanmelden bij het Departement van Koloniën, bij een op zegel geschreven request, onder overlegging van:

- a. diploma's;
- b. bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagtekening dezer door den burgemeester hunner woonplaats;
- c. een bewijs van voldoening aan de wet op de nationale militia, afgegeven door den Commissaris der Koningin in de betrokken provincie.
(Nederlandsche Staatscourant van 18 October 1911, no. 244.)

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □
LAAN VAN MEERDERVOORT 187
□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □

 DINERS van f1.50
UITZENDING van DINERS
- en allerlei SCHOTELS. -

WISBRUN & LIFFMANN.
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

Het Weekblad voor den Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand,

:- verschijnt in 4 verschillende edities. :-

Welk vakblad heeft de meeste annonces en wordt derhalve het best gelezen?

Vraag proefnr. (maar vergeet niet uw bedrijf, opdat de voor U bestemde editie worde gezonden) en oordeel zelf.

Amstel 18, Amsterdam.

N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilering op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.
40 „ „ „ 4 „
60 „ „ „ 5 „

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEREN VAN WONINGEN

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE”

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. Jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT. Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94.

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.

ADVERTENTIËN.

Haagsche Philatelisten-Vereeniging

OPGERICHT 17 APRIL 1897

Erkend bij Kon. Besl. van 20 April 1903, No. 58, Staatscourant No. 110

- De Vereeniging stelt zich ten doel:
- 1o. De bevordering der postzegelkunde in het algemeen;
 - 2o. Het verzamelen van postzegels en poststukken tusschen hare leden te bevorderen en te vergemakkelijken.
- In het bijzonder tracht zij dit te doen door:
- a) het doen circuleeren van koopboekjes, samengesteld door hare leden;
 - b) het uitgeven van een tijdschrift;
 - c) het vormen van een bibliotheek;
 - d) het doen circuleeren van tijdschriften;
 - e) het houden van verlotingen;
 - f) het houden van bijeenkomsten.

Alle verdere inlichtingen worden verstrekt door den Secretaris-Penningmeester

TH. H. KLINKHAMER - Joan Maetsuyckerstraat 28.

AUG. SAVELKOUL,
v/h. J. VAXELAIRE & CIE.,
BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG,
SOERABAYA.

SPECIAAL ADRES voor
Indische Uitrustingen

EN
HEERENKLEEDING naar maat.
Voor inlichtingen of aanvragen
wende men zich alleen tot mijn firma
te Amsterdam, daar ik in Nederland
geen filialen of vertegenw. heb.

VACANT

VACANT

N.V. ELECTRISCHE DRUKKERIJ
LUCTOR ET EMERGO

:: 's-GRAVENHAGE ::
AMALIA VAN SOLMSSTRAAT No. 2-4

:: ELEMENTEN DER :: PRACTISCHE ASTROLOGIE

DOOR

A. E. THIERENS

Dit werk van circa 13 vel druks zal bevatten hetgeen in cursus-vorm te Den Haag, Arnhem en Nijmegen (1910-1911) werd behandeld, en zal ook in den vervolge door den schrijver als leiddraad bij cursussen worden gebruikt.

Het tracht een schets te geven van de *logische grondslagen*, waarop de *practische astrologie* berust.

Het werk wordt uitsluitend gebonden in den handel gebracht.

Prijs . . f 4.50

Uitvoerig prospectus wordt op aanvraag gaarne toegezonden

Van denzelfden schrijver verschenen in 1910:

Theosofie, de Theos. Vereeniging en	{ ing. f 0.25
de Theos. Beweging, 50 pag. 8° royaal	{ geb. „ 0.65
Drie Opstellen over Karaktervorming	{ ing. „ 0.50
en Opvoeding, 100 pag. 8° kl. med.	{ geb. „ 0.80

DE NIEUWE GIDS

[MEDE NIEUWE SERIE VAN DE
TWINTIGSTE EEUW EN HET TWEE-
MAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT]
MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST,
WETENSCHAP EN WIJSBEGEERTE :: :: ::

ONDER REDACTIE VAN: Dr. A. ALETRINO, Dr. H. J. BOEKEN,
LODEWIJK VAN DEYSSEL, Mr. FRANS ERENS, WILLEM KLOOS,
JAC. VAN LOOY, FRANS NETSCHER :: :: :: :: :: ::

UITGAVE N. V. ELECTR. DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
DEN HAAG :: AMALIA VAN SOLMSSTR. 2-4 :: TELEPH. 4424

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

KRUL'S KONINKLIJKE FABRIEK
van uitsluitend prima kwaliteit Chocolade, Fijne Bonbons, Enz. Hofleveranc.

KRUL'S CHOCOLAT SUISSE

Geheel volgens Zwitsersche methode bereid.

KRUL'S HAAGSCHE HOPJES

Waarborgen een uitmuntend van ouds bekend fabricaat.
Noordeinde 44 - DEN HAAG - Telefoonrs. 3165-3167.

Bekend adres van verzendingen naar **INDIË** voor het **SINT-NICOLAASFEEST**, ook direct aan particulieren.

A. A. BOLT = CONFISEUR
PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f - 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 309, 's-Gravenhage, } Maleisch }
 } Javaansch } gediplomeerd.
 } Soendasch }
 } Atjehsch. }

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage, } Javaansch. }

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningstonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handtekening:

Woonplaats:

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1910, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over de jaren 1909 en 1910, enz.

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II: iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuike-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Juffrouw, oud 39 j., Prot., reeds 5 jaar in Indië geweest, wenscht weer als kinderjuffrouw met familie derwaarts te gaan.

Twee jonge dames voor vioollessen ook aan eerstbeginnenden.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene Dame voor schrijf-, copieer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Drie geg. O.-I. militairen voor op passer of magazijnknecht.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Zes dames en één heer voor pianolesen.

Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Onmiddellijk beschikbaar twee Zeebaboes voor de reis naar Indië.

Eene Dame voor zanglessen.

Een juffrouw, oud 33 j., P.G., wenscht als kinderjuffrouw naar Indië te gaan, was reeds 3 jaar te Batavia als zoodanig werkzaam; spreekt Maleisch.

Twee bekwamelinnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek piano en zang), wenscht met een familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huis houden.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.